

Ukrajinské národní hnutí

Halič v Habsburské říši

Sociální obraz Rusínů

- Absence skutečných elit a jakékoli politické reprezentace
- Dvě základní složky rusínské společnosti – nevolnická masa a vrstva řeckokatolického duchovenstva. Obě charakterizovala značná chudoba
- Identita Rusínů: řečtí katolíci, jazyk podobný s Ukrajinci v Rusku, v rusínských písních se připomínala Ukrajina i kozáci, ale národní uvědomění u Rusínů nebylo.

Josefínské reformy v Haliči

- Omezení moci polské šlechty a zlepšení postavení rusínských rolníků
- Nové administrativní členění, příchod rakouských úředníků (i českého původu)
- Lepší postavení řeckokatolické církve vůči katolické (Poláci – katolíci, Rusíni – řečtí katolíci)
- Reforma vzdělávacího systému

Nové vzdělávací instituce

- V roce 1774 císařovna Marie Terezie založila ve Vídni řeckokatolický seminář, „Barbareum“, ve kterém Rusíni získávali bohoslovecké vzdělání a kontakty se západní kulturou.
- V roce 1784 byla založena univerzita ve Lvově, první na Ukrajině. Učiteli byli především Němci, studenty hlavně Poláci. Pro Rusíny byla vytvořena zvláštní fakulta - Studium Ruthenum.

První rusínští „buditelé“

- Prvním centrem, ve kterém se projevovaly první známky zájmu o ukrajinskou kulturu a národní myšlenku bylo dnes polské město Přemyšl
- Po vzoru charkovských romantiků se zde vytvořil okruh příznivců „ukrajinského“ jazyka, kteří šířili základní texty (slabikáře apod.) mezi rolníky a vydávali sbírky lidových písní

Ruska trijcja

- počátkem 30. let vystupuje na scénu nová generace absolventů Lvovského semináře, do jejíhož čela se postavila známá Ruska trijcja (Markijan Šaškevyč, Jakiv Holovackyj, Ivan Vahylevyč).
- Kladli si za cíl zavést do literatury lidový jazyk
- V roce 1834 plánovali vydat sborník *Zorja*, ale zasáhla rakouská cenzura.
- V roce 1837 vydali v Budapešti sbírku *Rusalka Dnistrova*, která se stala milníkem v haličském ukrajinském národním hnutí.

Literatura

- HRYCAK, Jaroslav. *Narys istorii Ukraïny: formuvannja modernoi ukraïns'koï nacii XIX - XX stolittja*. Kyïv: Vydavn. Heneza, 2000. ISBN 9665041509 9789665041504.
- SUBTEL'NYJ, O. *Ukrajina: Istorija*. 3., pererob. i dop. vyd. Kyjiv: Lybid', 1993.
- HRYTSAK, Yaroslav. Lviv: A Multicultural History through the Centuries. *Harvard Ukrainian Studies*. 2000, roč. 24, s. 47–73,11. ISSN 03635570.
- *Encyklopedija istoriji Ukrajiny: [u desjaty tomach]*. Kyjiv: Naukova dumka, 2003. ISBN 966-00-0632-2.